

ΚΕΝΤΡΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΤΣΙΜΙΣΚΗ & ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ ΓΩΝΙΑ ΤΗΛ : 270727 – 222594

ΑΡΤΑΚΗΣ 12 – Κ. ΤΟΥΜΠΑ ΤΗΛ : 919113 – 949422

www.syghrono.gr

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΟΝΟΜΑ:

ΤΜΗΜΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

04.10.2015

Κείμενο

Η γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των δύο γενεών

Πρώτος ο Πλάτων στις επιστολές του και κατόπιν ο Αριστοτέλης στη Ρητορική του μας παρουσιάζουν την **ψυχοσύνθεση** των νέων και τις σημαντικές διαφορές τους με τους ενήλικους. Ωστόσο, το φαινόμενο του «χάσματος των γενεών» πήρε διαστάσεις τελευταία, ιδιαίτερα υστέρα από την πρόοδο της ψυχολογίας και τα νέα κοινωνικά πολιτικά δεδομένα (δημοκρατικό πολίτευμα, ατομικά δικαιώματα, συμμετοχή των νέων στο κοινωνικοπολιτικό γίγνεσθαι κτλ.). Εάν θα θέλαμε, λοιπόν να εξειδικεύσουμε την αιτία αυτής της διάστασης, εύκολα θα καταλήγαμε στη βασική διαφορά στάσεως και συμπεριφοράς των ενήλικων και των νέων, που οφείλεται όχι τόσο σε αίτια βιολογικά όσο σε ψυχολογικά και κοινωνικά. Οι πρώτοι, κυρίως από παιδαγωγική **ανεπάρκεια**, προσπαθούν να επιβάλλουν στους νέους τις αρχές, τις αντιλήψεις και τις «δοκιμασμένες αξίες» τους ή παρουσιάζονται ως αθθεντίες και αλάνθαστοι οδηγοί τους.

Το χάσμα γίνεται μάλιστα αγεφύρωτο, όταν ασκούν συγχρόνως και καταπίεση ή ηθική και ψυχολογική βία. Οι έφηβοι εξάλλου, αποφασισμένοι να βαδίσουν καινούριους δρόμους, αντιδρούν σ' αυτήν την «καταπίεση του κατεστημένου» και η αντίδραση τους εκδηλώνεται ποικιλότροπα· άλλοτε, παίρνει τη μορφή απλής ανυπακοής, άλλοτε δυναμικής διαμαρτυρίας, άλλοτε επαναστατικής έκρηξης και άλλοτε ακόμη εκδηλώνεται με τη μορφή εκκεντρικής και αλλόκοτης συμπεριφοράς. Στην τελευταία περίπτωση οι ποικιλόμορφες αντιδράσεις των νέων εκτείνονται από τη ναρκομανία και την αλητεία έως το φανατισμό και την προσχώρηση σε ακραίες ιδεολογίες ή αντικοινωνικά σχήματα. [...]

Το σπουδαίο και αξιοπαρατήρητο σ' αυτήν τη **διάσταση** είναι η μετατόπιση των ευθυνών τόσο των ενήλικων όσο και των εφήβων. Αν δηλαδή «τα παιδιά πάρουν τον κακό δρόμο», φταίνε τα ίδια και οι «επαναστατικές» τους αντιλήψεις, όπως υποστηρίζουν οι πρώτοι. Αντίθετα, οι νέοι ρίχνουν την ευθύνη για την αποτυχία τους εξ ολοκλήρου στους γονείς και στους ενήλικους για άστοχες παρεμβάσεις και τις προκαταλήψεις τους.

Με δεδομένη λοιπόν την ύπαρξη του προβλήματος, καθώς και της

βασικής αιτίας που το προκαλεί, επιβάλλεται η (αναζήτηση τρόπων για την προσέγγιση των ηλικιών. Πρώτ' απ' όλα βασικό στοιχείο προσέγγισης πρέπει ν' αποτελέσει η ειλικρίνεια και η ευθύτητα. Ο εύκολος δρόμος της ψευτιάς αντί να γεφυρώσει θα διευρύνει το χάσμα. Και πρέπει να ομολογηθεί με παρηγορία ότι είναι τεράστιες οι ευθύνες των μεγάλων για το κατάντημα του σημερινού κόσμου, καθώς και για τη διεύρυνση του χάσματος των γενεών. Η προσπάθεια για τη συγκάλυψη αυτών των ευθυνών δε θα φέρει αποτέλεσμα, όπως δε θα φέρουν αποτέλεσμα και τα καλοπιάσματα ή οι υποχωρήσεις- τη γλυκανάλατη και γλοιώδη συμπεριφορά την απεχθάνονται οι νέοι ή τη χλευάζουν. [...]

Συνακόλουθη βάση προσέγγισης πρέπει ν' αποτελέσει και ο ρεαλισμός. Είναι ανάγκη να μάθουν απερίφραστα οι νέοι πως τα προβλήματα του κόσμου δε θα εκλείψουν ούτε και θα υπάρξει γενιά χωρίς προβλήματα. Αυτό βέβαια δε συνδέεται με κάποια απαισιόδοξη διάθεση και στάση, αλλά με την αντίληψη ότι η πορεία του ανθρώπου για τη δημιουργία του πολιτισμού περνάει μέσα από αγώνες και θυσίες. Και σ' αυτούς τους αγώνες η ειλικρινής συμπαράσταση των μεγάλων δεν μπορεί παρά να είναι ευεργετική. Ιδιαίτερα σ' αυτό το σημείο η ειλικρινής συμπαράσταση στα προβλήματα της παιδείας, της εκλογής επαγγέλματος και της επαγγελματικής αποκατάστασης θα διαλύσει πολλές προκαταλήψεις και θα φέρει πιο κοντά τους νέους και τους μεγάλους.

Θεμελιώδης **στάση** των ενηλίκων απέναντι στους εφήβους είναι και η διαβεβαίωση τους πως τους έχουν εμπιστοσύνη. Είναι αυτό ένα σκαλοπάτι για μεγαλύτερη υπευθυνότητα των νέων, αλλά και για συνεργασία. Και η συνεργασία πρέπει να είναι ήρεμη, πολιτισμένη και δημοκρατική. Έχει μεγάλη δόση αλήθειας η κατηγορία που διατυπώνουν οι νέοι πως οι μεγάλοι θέλουν να μιλούν πάντα από θέση ισχύος και με διάθεση να τους κάνουν το δάσκαλο. Η στάση αυτή δε γίνεται δεκτή από τους σημερινούς νέους που επιζητούν περισσότερη συνεργασία και λιγότερη αυθεντία. [...].

Πολλοί ενήλικοι, συνήθως γονείς, νομίζουν ότι θα κερδίσουν τη συμπάθεια των εφήβων και θα γεφυρώσουν το χάσμα εκδηλώνοντας την αγάπη τους -τυπική ή ουσιαστική- με την υπερπροστασία που δείχνουν στους νέους. Η συμπεριφορά αυτή είναι λαθεμένη, γιατί **αναστέλλει** ή υπονομεύει τις πρωτοβουλίες, την ευθύνη και τη δημιουργική προσπάθεια των νέων. Επειδή μάλιστα εκδηλώνεται συνήθως με απαγορεύσεις ή υπενθύμιση γονικών ευεργεσιών, έχει ολέθρια αποτελέσματα είτε στον ψυχικό σύνδεσμο των γονιών με τα παιδιά είτε στην ψυχική ωρίμανση των εφήβων.

Χ. Ρώμας, περιοδικό «Προεκτάσεις στην εκπαίδευση»
(διασκευή)

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο. (100-120 λέξεις)

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 30)

B1. Να χαρακτηρίσετε τις επόμενες προτάσεις με την ένδειξη Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ) δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

α) Τα αίτια της διάστασης απόψεων είναι βιολογικά.

β) Η ειλικρινής προσέγγιση θα βελτιώσει την επικοινωνία μεταξύ νέων και μεγαλύτερων.

γ) Η υπερπροστασία θα βοηθήσει τους γονείς να έρθουν πιο κοντά με τα παιδιά τους.

δ) Οι μεγαλύτερες γενιές δεν έχουν προσφέρει τίποτα στην πρόοδο.

(μονάδες 5)

B2. Να βρείτε: α. τη δομή, β. και τον τρόπο ανάπτυξης της τρίτης παραγράφου «Το σπουδαίο ... προκαταλήψεις τους» γ. στην συνέχεια να τον αιτιολογήσετε.

(μονάδες 10)

B3. Να δώσετε δύο παραδείγματα κυριολεκτικής και τρία παραδείγματα μεταφορικής χρήσης της γλώσσας στο κείμενο.

(μονάδες 5)

B4. Να βρείτε συνώνυμες λέξεις για τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **ψυχοσύνθεση, ανεπάρκεια, διάσταση, στάση, αναστέλλει.**

(μονάδες 5)

B5. «Ιδιαίτερα σ' αυτό το σημείο η ειλικρινής συμπαράσταση στα προβλήματα της παιδείας, της εκλογής επαγγέλματος και της επαγγελματικής αποκατάστασης θα διαλύσει πολλές προκαταλήψεις», να μετατραπεί η σύνταξη της πρότασης στην αντίθετη.

(μονάδες 5)

Γ. (Μονάδες 50)

Γ. Σε άρθρο που πρόκειται να δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας να αναφερθείτε στις μορφές εκδήλωσης του χάσματος των γενεών στη σύγχρονη εποχή καθώς και στους πιθανούς τρόπους σύγκλισης (350 – 400 λέξεις).

(μονάδες 50)

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!